

Asia: VN/32478/2021

Kaivosveron toteuttamista arvioivan työryhmän arviomuistio

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua kaivosveron toteuttamista arviointiryhmän arviomuistiosta.

Marinin hallituksen hallitusohjelmakirjauksena sitouduttiin selvittämään erillisen kaivosveron käyttöönoton mahdollisuutta ja budjettiriihessä syksyllä 2021 päätettiin aikataulusta ja verotuotosta. Uusi vero tulisi kannettavaksi vuoden 2023 alusta ja sillä tavoiteltaisiin 25 miljoonan euron verotuottoa. Linjauksen mukaisesti tarkoitus on nimenomaan löytää veromalli, joka soveltuu uusiutumattomien luonnonvarojen louhimisen verottamiseen. Samassa yhteydessä linjattiin, että veronsaajana olisivat kaivosten sijaintikunnat 60 %:n osuudella ja valtio 40 %:n.

Veromallien arviointityössä pohjana oli vuonna 2021 valmistunut VNTEAS-raportti, jossa eri veromallien vaikutuksia oli mallinnettu ja myös suoritettu kattavaa kansainvälistä vertailua kaivosveron toteutuksesta.

Arviomuistiossa on käsitelty kaivosveron toteuttamisen osalta lähinnä nel-jää veromallia; arvorajaltia, määräraajaltia, nettotuloon perustuvaa veroa ja puhtaaseen voittoon kohdistuvaa veroa eli ns. renttiveroa.

Kuntien osalta kaivostoiminnan kustannukset sijaintikunnan alueella muodostuvat kaivoskiinteistöihin ja niiden logistiin yhteyksiin liittyvistä infra-struktuuripanostuksista ja toisaalta investoinneista kaivoshenkilöstön ja näiden perheiden tarvitsemiin julkisiin palveluihin esim. varhaiskasvatus- ja koulurakennuksiin, henkilökuntaan yms. Nämä kustannuserät eivät luonteensa mukaisesti joustavalla tavalla kuin kaivosliiketoiminta esimerkiksi kaivannaisten ja

lopputuotteiden maailmanmarkkinahintojen mukaan vaan määrittävät kunnan kustannusrakennetta riippumatta kaivosliiketoiminnan mielekkyydestä ja kannattavuudesta.

Vaikka edellä mainitut kustannukset syntyvät pitkälti huomattavasti ennen varsinaisen louhimistyön aloittamista, kohdistuisi rojaltityyppinen vero muihin käsiteltyihin veromalleihin verrattuna suhteellisen oikea-aikaisesti kai-vostoiminnan aiheuttamiin taloudellisiin rasitteisiin. Toisaalta rojaltityyppinen vero vastaa parhaiten tavoitteeseen kohdistaa verotus nimenomaan luonnonvarojen hyödyntämiseen.

Kuntaliitto esittää, että jatkovalmisteluun ryhdytään rojaltiin perustuvan veromallin pohjalta. Lopullisen veromallin toteuttamismuodossa ja tilitysjär-jestelmässä painoa on laitettava nimenomaan järjestelmän ennakoitavuuteen ja selkeyteen.

Montell Pekka
Suomen Kuntaliitto ry